

Dějekol kol Kolodějí

Kdo by nechtěl někdy rozhodovat za politiky? Zvláště ty naše. A kdo by vůbec

ústavu živočišné výroby. Od zastávky MHD vykročíme ve směru našeho příjezdu

foto: Čornej

Uhřetěves - zámek a kostel

chtěl? Zanecháme pro jistotu hypotetických otázek a pojďme se raději relaxačně projít. Třeba právě tam, kde politici, za nás za všechny, občas o lečném rozhodnou. Proto vzhůru ke Kolodějím. Výlet zahájíme v Uhřetěvsi na stejnojmenné zastávce MHD, kam jezdí autobus linky č. 267 od metra C Háje či linky č. 264 a 265 od metra A Depo Hostivař. První zmínky o Uhřetěvsi jsou dokladovány v I. třetině 13. století. Ve své historii byla v držení mnoha majitelů, mezi nimiž byli například templáři, Staré Město, Ferdinand I., rod Smiřických, Albrecht z Valdštejna či Lichtenštejnův. Přesto byla Uhřetěves povýšena na město až roku 1913. Památkami, které nás ihned po výstupu z dopravního prostředku upoutají, jsou Kostel Všech Svatých a poněkud v jeho těsném sousedství skrytý zámecký objekt. Kostel se zdobí věží je barokní jednodlní stavbou zbudovanou v konci 1. poloviny 18. století na místě staršího předchůdce. Sochy stojící před kostelem, datované do doby kolem roku 1720, sem byly přemístěny roku 1905 z mariánského sloupu v Kostelci nad Černými Lesy. Zámek byl vybudován v roce 1591, roku 1639 jej vypálili Švédové a v roce 1771 byl přestavěn. Dnes je sídlem Výzkumného

ústavu živočišné výroby. Od zastávky MHD vykročíme ve směru našeho příjezdu po červené turistické značce, jež nás vyvádí z Uhřetěvsi hlavní rušnou třídou Přátelství na kraj městské zástavby. U kruhové křižovatky si vpravo povšimneme budovy bývalého pseudorenesančního zámku z roku 1880. V současné době je využíván jako hotel a restaurant. Od křižovatky pokračujeme vlevo silnicí K Netlukám, ze které po pár metrech odbočíme s červenou značkou vpravo na úzkou asfaltovou cestu. Starou ovocnou alejí mezi poli kráčíme rovinatou krajinou k okresní silnici, po které se posuneme vlevo do Královic (3,0 km). Královice jsou poprvé zmíněny počátkem 13. století a jméno samo napovídá, že byly královským majetkem. Dominantou obce je původně gotická tvrz na nevysokém návrší. Je uváděna k roku 1388, přebudována byla v roce 1592. Z návsi k ní sice směřuje čtvrtkilometrová odbočka, ale pakliže ji nevyužijeme, nic se nestane, jelikož do objektu v neutěšeném stavu je cizím vstup zakázán. Proto se držíme červené značky, která se za Královicemi prodírá neudržovaným porostem, překoná potok Rokytka a úzkou zarostlou stezkou stoupá na bývalé staroslovanské hradiště vzniklé snad v 10. století. Z hradiště zbyly dobře znatelné pozůstatky valů (0,8 km). Vlevo od tohoto obranného systému mezi stromy vyčnívá věž, v Čechách ojedinělého typu „spišské renesance“, kostelíka sv. Markéty. Vede k němu krátká odbočka. Původně gotický, možná v jádře i románský, kostel byl několikrát upraven. Na hřbitově je barokní márnice. Z hradiště, jemuž se říká Šance nebo též Na Markétě, hbitě vyklušíme úzkou pěšinkou po červené značce na pole, jehož souvrátí posléze klopýtáme

přes hroudy zorané zeminy. Značení tady není příliš dobré, a proto musíme dávat bedlivý pozor, abychom navigaci neztratili. Z následně pevnější cesty je nevšední pohled na Prahu, a to od Jižního Města, přes Strahov, Žižkov, komíny malešické spalovny, Bohnice, vrch Ládví, Kbely, po sídliště Černý Most. Vbrzku pak podejdeme vzorně rekultivovanou dřívější skládku. Na temeni tohoto umělého kopce, připomínajícího velkou mohylu, má být prý zbudována hvězdárna. Za vhodného počasí lze z jeho vrcholku pozorovat Říp, Bezděz, Ještěd, Jizerské hory či Krkonoše. Mezi přeměněnou skládkou a hřbitovem se prosmýkneme do Koloděj, které jsou jako ves s tvrzí poprvé připomínány v roce 1346. Kol klasicistního kostelíka Povýšení sv. Kříže z roku 1806 zahne vlevo k zámecké bráně, jež bývá pro našince zavřená (2,8 km). Kolodějský zámek vznikl kolem roku 1710 na místě starší tvrze chráněné ze tří stran rybníkem. Z tvrze byla do nového objektu zakomponována válcová věž. V roce 1806 došlo k razantní přestavbě, která měla za následek vznik honosného sídla. Dispozičně je stavba tvořena třemi křídly uzavíracími čestný dvůr s kašnou ve tvaru šesticípé hvězdy. Zámek byl roku 1918 vytipován pro vládní účely; sloužil jako letní sídlo prezidenta T. G. Masaryka do doby, než si více oblíbil Lány. Po roce 1948 v objektu sídlila vyšší politická škola SNB. Ve sklepeních byli drženi političtí vězni, například Arthur London nebo pozdější prezident Gustáv Husák. Momentálně bývá zámek využíván zejména pro reprezentační potřeby vlády ČR, která tu pořádá recepcí pro větší počet hostů, a občas se tu vláda sejde i na výjezdním zasedání, aby prodebatovala důležité záležitosti. Proto je nám jeho prohlídka zapovězena. K zámku náleží rozsáhlý park se spoustou dřevin, včetně nejstaršího pražského stromu. Je jím dub, který měl údajně v roce 1359 zasaďit císař a král Karel IV. Jenže o to vše mohou vládní činitelé přijít, protože zámku se domáhá potomek posledních majitelů. Poblíž zámku si všimneme barokní fary se sedlovou střechou. Potom od zámku se běhneme Úvozovou ulicí prudce dolů na kolodějskou náves s rybníčkem. Z Koloděj vycházíme vlevo po silnici vedoucí přes starší kamenný můstek ke křižovatce na Dubeč a Háje. Tady opustíme červenou značku a stočíme se podél zdi zámeckého

parku na silnici, kterou dojdeme do osady Háje (2 km). Háje je bývalou vesnicí; od roku 1974 je součástí Uhřetěvsi. Osady, která je zmiňována ve 14. století, se prakticky jen dotkneme a opatrně spěcháme okresní silnici k Uhřetěvsi. Na rozcestí pěti cest se však zastavíme - musíme se rozhodnout, kudy dál (1 km). Jenže ani jednu z nich si nevybereme, ale vydáme se remízem, který je proti nám pod vedením vysokého elektrického napětí. Remízek mezi poli rámovaný starými jabloněmi končí po 350 metrech nepohodlné chůze na další silnici. Ta ubíhá vlevo k hospodářskému dvoru Výzkumného ústavu živočišné výroby v Netlukách, kde jsou krom jiného stáje a výběhy pro zde chované koně. Nosným programem VÚŽV je rozvoj živočišné produkce. Do Netluk, jež bývaly vsí do roku 1639, kdy byly vypáleny Švédy a pak nebyly nikdy obnoveny, nedojdeme. My totiž naopak po silnici ukročíme asi 30 metrů vpravo, načež se ubereme vlevo dlouhým přímým asfaltovým chodníkem klesajícím mírně svahem. Chodník je záhy lemován třeshňovou alejí, jež přechází ve velký sad. Postupně se přibližujeme k Podleskému rybníku a k rozcestníku u Podleského mlýna (1,5 km). Podleský mlýn je starou budovou se středověkým

vodohospodářského objektu se od Podleského rybníka odkloníme vpravo a po modré značce a dalším asfaltovém chodníku dosáhneme uhřetěvské obory, která dříve bývala bažantnicí (1,6 km). Obora o rozloze 35 ha je od roku 1982 přírodní památkou. Zahnuje především společenstva lesních dřevin a s výskytem rozličných druhů hmyzu. Králem stromů je zde dub starý více jak 400 let. Okrajem obory doputujeme lesní pěšinou k pozoruhodnému starému židovskému hřbitovu ze 17. století. Židovská obec v Uhřetěvsi byla ve své době jednou z největších v okolí Prahy. Hřbitov provozovaný do roku 1942 skýtá zhruba 300 náhrobků, některé jsou barokně zdobené stejně jako neudržovaná márnice. Nejstarší dochovaný náhrobek pochází z roku 1730. Za hřbitovem vcházíme ve stínu vrostlých dubek do rodinné zástavby Uhřetěvsi a Vachkovou ulicí dospějeme k cíli naší výpravy u zastávky MHD na třídě Přátelství (1 km). Zde můžeme nasednout na některý z autobusů, nebo můžeme popojít ještě kousek Picassovou ulicí k železniční stanici (0,3 km). A jedna zajímavost na závěr: V sousední Lidické ulici, již lze také jít na nádraží, stojí domek, v němž se na jaře 1942 jistý čas ukrývali parašutisté připravující aten-

foto: Čornej

Zámek Koloděje

z 16. století. V provozu byl do 2. světové války. U mlýna se napojíme na modrou turistickou značku, se kterou obcházíme vodní hladinu. Podleský rybník je třetím největším na území hlavního města. Hladina zabírá plochu o rozloze přes 14 ha. Rybník na potoku Řičanka je dílem ze 16. století. Podle pověsti ho vybudovali turečtí zajatci a zalesněný pahrbek nad višňovkou je prý z vnesené hlíny a zeminy. V době první republiky se k rybníku s oblibou zajížděl vykoupat prezident Masaryk; pokud trávil čas na zámku v Kolodějích. V současnosti kvalita vody ke koupání nikterak nevábí. U chátrajícího

át na říšského protektora R. Heydricha. Výlet je lehký, pouze dva polní úseky jsou mírně nepohodlné. Trasa měří zhruba 14 km, s odbočkami na královickou tvrz a ke kostelíku sv. Markéty 15 km.

Pavel Čornej

Při návratu z práce najde muž novomanželku v slzách. „Co se stalo, drahoušku?“ „Udělal jsem koláč a pes ho sežral.“ „Ale to nic poklade, přestaň plakat, já ti ... (viz tajenka)!“

Křížovku poskytl Vydavatelství Balzám

Pomůcka:	Kuliatost	1. DÍL TAJENKY	Tyč u vozu	Hvozd	Oslí mládě	Vodní potrubí	Iniciály herce Lipského	Obraz nahé postavy	Silná tyč
Kolem						Osobák Perská tyč			
Bitvy zájmových sdružení (dvě slova)									
Značka lutecia		Pořadí Říman					Značka Itálie Poloha na Zidli		
Primáti			Planeta číslo 433 Letouny					2. DÍL TAJENKY	Ozývat se jako kvočna
Řešeta				Haškov hrdina Omnámné látky					
Tmavé zbarvení					Obdivování Římských 49				
	Dusitko na trubku	Součást tuků Básnická stopa					Hovorový souhlas Byv. měna Itálie		
Citulosvce sykotu			Anglický „olej“ Smyčky				Léčivo Básnickví (knižně)		
Portiéra						Tečka na pokožce Tonička			
Léta					Vykládací karty Citulosvce houpání				
Spodky nádob				Vrch Hroznyš				3. DÍL TAJENKY	Část úst
Gen (zastarale)			Německé město SPZ okr. Klatovy				Povel kočího Značka titanu		
Nehledět									
Citulosvce podivu					Obyvatel světadílů				

Znění tajenky křížovky z minulého čísla: „budu spát taky“

jméno.....tel. spojení.....
adresa.....
znění tajenky.....

Výherci z minulého čísla:

1. Jana Vánová
Ke Splávku 185
Lipence

2. Jana Kotoučová
K Celinám 124
Lochkov

3. Tereza Ježková
Matějovského 134/23
Radotín

V případě, že se chcete zúčastnit slosování o věčné ceny, zašlete nebo doneste vyluštěné znění tajenky vepsané do ústřížku pod křížovkou. Ústřížek odstříhnete a doručte na adresu redakce: V. Balého 23, 153 00 Praha - Radotín. Na obálku napište heslo KŘÍŽOVKA, kontaktní adresu nebo telefonní číslo. Do slosování budou zařazeni pouze úspěšní luštitelé tajenky. Výherci si svojí výhru mohou převzít na adrese redakce. Ústřížky s vyluštěným textem budou zařazeny do slosování, pokud dojdou do redakce nejpozději do 4.12.2007.

Lékařská poradna

Jaké jsou nejlepší kapky na léčbu zeleného zákalu - glaukomu?

Jednou z častých otázek pacientů léčených v ordinacích očních lékařů a glaukomových poradnách je, jaké kapky jsou na glaukom ty nejlepší. Odpověď na zdánlivě jednoduchou otázku však spočívá v delším vysvětlení. Nemusí to být kapky s nejvyšším dopltekem, ani ty s nejhezčí krabičkou či nejlepším informačním letáčkem. Jak je obecně známo, léčba glaukomu spočívá ve snižování nitroočního tlaku, který je nejčastější příčinou vzniku patologických změn na očích (úbytek nervové tkáně sítnice a změny vzhledu zrakového nervu). Typy glaukomu se mezi pacienty různí, a to je hlavní důvod, proč musí být pacient před nasazením jakéhokoliv preparátu pečlivě vyšetřen očním lékařem. Ten stanoví na základě celé řady dostupných vyšetření a funkčních testů pravděpodobný typ glaukomu, vezme v úvahu možné rizikové faktory u pacienta a doporučí, jaký druh léčby by se u pacienta měl vyzkoušet nejdříve. Je doporučen plán kontrol, při kterých lékař posoudí účinnost nasazené léčby.

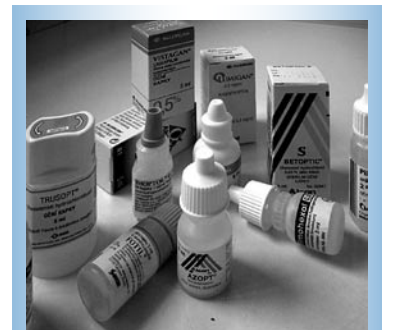
V současné době je na trhu velké množství očních kapek pro léčbu zeleného zákalu nabízených moderním farmaceutickým průmyslem. Mechanismus jejich účinku na snižování očního tlaku bývá různý.

Před nasazením lokální léčby se snažíme získat o pacientovi co nejvíce informací o jeho celkovém stavu ve spolupráci s ošetřujícím praktickým lékařem. Po nasazení lokální léčby se pacienta ptáme, jak snáší podávané léčivo v místě podání i celkově, jak dokáže s kapací lahvičky manipulovat

a jestli si může dovolit finanční spoluúčast na konkrétní léčbě. To může být v současné době jedním z kritérií omezujících výběr léčby. Prostaglandinové deriváty dokáží i při minimální četnosti podávání (1x denně) udržet nitrooční tlak spolehlivě pod kontrolou, avšak ekonomická zátěž pacienta není zanedbatelná. Závěrem je nutno říci, že neexistuje univerzální léčba zeleného zákalu. Pouze se rozšířily možnosti výběru používaných preparátů, které by pacienta co nejméně zatěžovaly při jeho běžném životě.

Za nejlepší kapky se nakonec dají považovat ty, které mají při minimálním používání a minimálních nežádoucích účincích na oko nejvyšší účinnost na kontrolu očního tlaku. Všechny oční kapky určené pro léčbu zeleného zákalu jsou vázány na lékářský předpis, a je proto nutné navštěvovat v pravidelných intervalech glaukomovou poradnu či ordinaci praktického očního lékaře a mít tak svoji léčbu pod odbornou kontrolou.

MUDr. Martin Fučík,
primář glaukomového centra oční
kliniky Cornea Lexum Praha 4

Ilustrační foto